

Sygn. akt V C 6/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2013 r.

Sąd Rejonowy w Trzebnicy V Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Miliczu

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Grażyna Wójcik

Protokolant: Justyna Kądzioła

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2013 r. w Miliczu

sprawy z powództwa S. K. O. – K. i. F. S. z siedzibą w G.

przeciwko D. Ł.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego D. Ł. na rzecz strony powodowej S. K. O. – K. i. F. S. z siedzibą w G. kwotę 18.638,11 (osiemnaście tysięcy sześćset trzydzieści osiem i 11/100) zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, liczonymi od dnia 10 listopada 2010 r. do dnia zapłaty – zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jego odpowiedzialności wynikające z przyjęcia spadku po zmarłej L. Ł. (1) z dobrodziejstwem inwentarza;

II. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 3.397,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt V C 6/13

UZASADNIENIE

Strona powodowa S. K. O. – K. i. F. S. z siedzibą w G., działając przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty, by pozwany D. Ł. zapłacił stronie powodowej kwotę 18.638,11 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto domagała się od pozwanego zwrotu kosztów postępowania w łącznej wysokości 3.397,00 zł, w tym opłaty sądowej od wniosku w kwocie 932,00 zł, kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2.400,00 zł, opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł oraz kosztów wniosku, mającego na celu ustalenie spadkobierców zmarłej pożyczkobiorczynie w wysokości 48,00 zł.

W uzasadnieniu wskazała, że w ramach prowadzonej działalności strona powodowa udzieliła L. Ł. (1) pożyczki w kwocie 12.000,00 złotych. Zgodnie z umową z dnia 17 kwietnia 2007 r. pożyczka miała być zwrócona w miesięcznych ratach. Strona powodowa podniosła, że mimo zobowiązania wynikającego z umowy pożyczkobiorczynie nie regulowała rat pożyczki w ustalonych przez strony terminach. Jednocześnie wskazała, iż w dniu 13 listopada 2007 r. L. Ł. (1) zmarła. Zgodnie z § 29 Regulaminu Udzielania Kredytów i P.w S. i. F. S. roszczenie o zwrot pożyczki staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa pożyczkobiorcy, a takie ma miejsce w chwili śmierci. Podkreśliła, iż zgodnie z treścią art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Jeżeli nie pozostawiono testamentu dochodzi do dziedziczenia ustawowego i w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek (art. 931 § 1 k.c.). Pozwany D.

Ł. jest synem pożyczkobiorczyni i jako jej spadkobierca stał się dłużnikiem strony powodowej w zakresie niezapłaconej przez spadkodawczynię pożyczki. Podała, iż pismem z dnia 11 grudnia 2009 r. pozwany został wezwany do zapłaty całej należności z tytułu niezapłaconej pożyczki, jednakże D. Ł. nie zaspokoił żądania. Ponadto wskazała, iż zwróciła się do Urzędu Miasta w celu uzyskania informacji o następstwach prawnych zmarłej pożyczkobiorczyni i poniosła z tego tytułu wydatki w wysokości 48,00 zł, które w jej ocenie stanowiły koszty niezbędne do celowego dochodzenia niniejszego roszczenia na drodze sądowej. Podniosła, że w razie opóźnienia w zapłacie należą się jej umowne odsetki karne, których wysokość ustalana jest uchwałą Zarządu SKOK dla należności przeterminowanych w oparciu

o oprocentowanie kredytu lombardowego ogłaszanego przez NBP, a na dzień wniesienia pozwu określone są w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP

w stosunku rocznym. Jednocześnie podała, iż na zadłużenie pozwanego składa się kapitał pożyczki w wysokości 11.015,31 zł oraz odsetki karne wynikające z zaległości w spłacie rat pożyczki, a także naliczone od kwoty całego niespłaconego kapitału pożyczki od dnia następującego po dniu wypowiedzenia umowy przez (...), których łączna suma na dzień wniesienia pozwu wynosi 7.622,80 zł.

W oparciu o treść pozwu i dołączonych do niego dokumentów Sąd Rejonowy w M. w dniu 16 listopada 2010 r. wydał w niniejszej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany D. Ł. złożył sprzeciw od nakazu zapłaty, w którym wniósł o jego uchylenie i zawieszenie postępowania do czasu zakończenia sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym dla W. – F. w. W. w przedmiocie zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia spadkowego oraz sprawy dotyczącej stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej matce L. Ł. (1).

Mając na uwadze, iż roszczenie objęte pozwem należy do długów spadkowych, za które odpowiedzialność ponoszą spadkobiercy zmarłej pożyczkobiorczyni postanowieniem wydanym w dniu 25 marca 2011 r. tutejszy Sąd zawiesił postępowanie w sprawie do czasu rozstrzygnięcia wyżej wskazanej sprawy.

Strona powodowa w obszernej odpowiedzi na sprzeciw wniosła o podjęcie zawieszzonego postępowania, a ponadto o nieuwzględnienie sprzeciwu i orzeczenie zgodnie

z treścią żądania pozwu i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania. Podniosła, iż pozwany uchylił się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku po L. Ł. (1) z dobrodziejstwem inwentarza, a zatem stosownie do treści art. 1031 § 2 k.c. odpowiedzialny jest za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Jednocześnie wskazała, iż zgodnie z umową pożyczki oraz deklaracją członkowską, pożyczkobiorcę wiązały postanowienia Regulaminu (...), będącego integralną częścią umowy, a także Statutu oraz uchwał władz statutowych (...). Pożyczka miała być spłacana w ratach, których terminy i wysokość zostały ustalone w planie spłaty. W przypadku nieterminowej wpłaty, wierzyciel ma prawo do naliczania odsetek karnych od przeterminowanej kwoty. Śmierć pożyczkobiorczyni spowodowała ustanie członkostwa, a pożyczka została postawiona w stan natychmiastowej wymagalności co powodowało obowiązek spłaty całego zadłużenia z tytułu wykorzystanej pożyczki wraz

z należnymi odsetkami i innymi kosztami. Od dnia wymagalności odsetki karne naliczane są od całego niespłaconego kapitału pożyczki. Ponadto strona powodowa w sposób szczegółowy przedstawiła wysokość i sposób wyliczenia roszczenia objętego niniejszym pozwem. Podniosła, iż pozwany wstąpił w prawa i obowiązki majątkowe zmarłej, w tym także

w obowiązki, jakie nakładała na L. Ł. (1) przedmiotowa umowa pożyczki. Powołując się na treść art. 319 k.p.c. uprawniającego sąd do ograniczenia w sentencji wyroku zakresu odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy do wartości czynnego spadku zaznaczyła, że brak jest podstaw do oddalenia powództwa z uwagi na okoliczność, iż zmarła nie pozostawiła spadku. S. K. O. – K. i. F. S. podkreśliła, iż zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 353¹ k.c. strony mogą dowolnie układać swój stosunek prawny. W przedmiotowej sprawie ustalono, że skutkiem nieregularnej spłaty pożyczki będzie narastanie odsetek karnych liczonych wg stopy procentowej ustalonej przez strony umowy. Wskazała,

iż odsetki karne stanowią formę zryczałtowanej kompensacji uszczerbku, jaki strona powodowa poniosła przez to, że została pozbawiona możliwości dysponowania sumą pieniężną po terminie jej płatności. Podkreśliła, iż na takie warunki umowy świadomie i dobrowolnie zgodziła się pożyczkobiorczyni i nie ma przy tym żadnego znaczenia, czy nieregulowanie rat pożyczki miało charakter zawiniony czy też nie. Ponadto podniosła, iż udzielenie pożyczki nie było ukierunkowane z góry na zyski, a odsetki zaktualizowały się wobec faktu opóźnienia dłużniczki. Zaznaczyła, iż odsetki stanowią rodzaj odszkodowania za korzystanie z kapitału, a tym samym środek do wyrównania uszczerbku.

Mając na uwadze, iż przyczyna zawieszenia nie ustała, postanowieniem wydanym w dniu 25 września 2012 r. tutejszy Sąd odmówił podjęcia zawieszono postępowania w sprawie.

W dniu 3 czerwca 2013 r. z urzędu podjęto zawieszono postępowanie w sprawie.

W piśmie procesowym z dnia 10 czerwca 2013 r. strona powodowa podtrzymała dotychczasowe twierdzenia i żądania wobec pozwanego. Ponadto podkreśliła, iż w niniejszej sprawie brak jest podstaw do oddalenia powództwa z uwagi na nieposiadanie przez pozwanego majątku pozwalającego wyegzekwować przypadającą od niego należność, gdyż kwestia istnienia spadku (majątku) należy do postępowania egzekucyjnego.

Pismo procesowe pozwanego z dnia 28 lipca 2013 r. zostało zwrócone zarządzeniem wydanym na rozprawie w dniu 11 września 2013 r. wobec nieuzupełnienia jego braków formalnych w określonym terminie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Uchwałą Zarządu S. K. O. – K. i. F. S. z dnia 6 kwietnia 2006 r. L. Ł. (1) została przyjęta w poczet członków (...). W deklaracji członkowskiej zobowiązała się przestrzegać przepisów obowiązującego statutu, regulaminów i uchwał Zebrania Przedstawicieli oraz postanowień władz statutowych.

W dniu 17 kwietnia 2007 r. pomiędzy S. K. O. – K. i. F. S. z. s.w G.a L. Ł. (1) została zawarta umowa pożyczki nr (...) opiewająca na kwotę 12.000,00 zł. P.zobowiązała się do spłaty pożyczonej kwoty do dnia 27 kwietnia 2012 r. w miesięcznych ratach płatnych bez wezwania zgodnie z planem spłaty.

W tym samym dniu pożyczkobiorczyni wypłacono kwotę 11.454,00 zł.

Załącznik nr 1 do umowy stanowi Regulamin Udzielania Kredytów i P.S. i. F. S..

(dowód: umowa pożyczki z dnia 17.04.2007 r. k. 7 - 8;

Wyciąg z Regulaminu Udzielania Kredytów i P.S. i. F. S. k. 18;

Uchwała nr 12 Zarządu S. i. F. S. z dnia 25.03.2009 r. k. 19;

Uchwała nr 4 Zarządu S. i. F. S. z dnia 12.05.2009 r. k. 20;

Regulamin Udzielania Kredytów i P.S. i. F. S. k. 62 -

66;

Statut S. i. F. S. k. 67 – 73

deklaracja członkostwa nr (...) z 06.04.2006 r. k. 74;

dyspozycja wypłaty gotówką z dnia 17.04.2007 k. 76;

aktualny plan spłaty pożyczki z dnia 17.04.2007 r. k. 77 - 78)

P. zmarła w dniu 13 listopada 2007 r.

(okoliczność bezsporna)

Postanowieniem wydanym w dniu 13 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 212/11 Sąd Rejonowy dla W. – F. w. W. zatwierdził uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia przez D. Ł. w terminie oświadczenia spadkowego o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza po jego matce L. Ł. (1), zmarłej w dniu 13 listopada 2007 r. we W..

(dowód: akta S. R. d. W. – F. w. W.

I Ns 212/11)

Postanowieniem wydanym w dniu 12 marca 2013 r. w sprawie o sygn. akt

I Ns 1386/09 S. R. d. W. – F. w. W. stwierdził, iż spadek po L. Ł. (2) na podstawie ustawy nabył syn D. Ł. w całości z dobrodziejstwem inwentarza.

(dowód: akta Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu

I Ns 1386/09)

Na dzień wniesienia pozwu zaległa kwota w wysokości 18.638,11 zł składała się z niespłaconego kapitału pożyczki w wysokości 11.015,31 zł oraz kwoty skapitalizowanych odsetek w wysokości 7.622,80 zł.

Tytułem spłaty pożyczki dokonano wpłat w kwocie 833,83 zł.

(dowód: raport spłaty na dzień 10.11.2010 k. 75)

Pismem z dnia 11 grudnia 2009 r. S. K. O. – K. i. F. S. wezwała pozwanego do zapłaty zadłużenia.

(dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 11.12.2009 r. k. 15)

Wyżej wskazane pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 16 grudnia 2009 r.

(dowód: zwrotne poświadczenie odbioru korespondencji k. 16)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W przedmiotowej sprawie kwestią bezsporną było istnienie i wysokość zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki zawartej w dniu 17 kwietnia 2007 r. pomiędzy S. K. O. – K. i. F. S. z siedzibą w G.a L. Ł. (1). Poza sporem pozostawała również okoliczność, iż na pozwanego przeszły prawa i obowiązki zmarłej pożyczkobiorczyni. Spór dotyczył kwestii prawnych w zakresie możliwości dochodzenia roszczenia z uwagi na ograniczenie odpowiedzialności pozwanego wynikającej z przyjęcia spadku po zmarłej matce z dobrodziejstwem inwentarza.

Na wstępie wskazać należy, że dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd oparł się na powołanych wyżej dokumentach zaproponowanych przez stronę powodową uznając je za wiarygodne. Jednocześnie Sąd pominął dowód z przesłuchania pozwanego, wobec jego niestawiennictwa na rozprawie w dniu 11 września 2013 r.

Wejście w ogół praw i obowiązków majątkowych spadkodawcy powoduje, że spadkobierca ponosi odpowiedzialność za zobowiązania, których podmiotem był zmarły. Zakres tej odpowiedzialności, a także jej charakter zależą od złożenia i treści oświadczenia o przyjęciu spadku, a także od tego czy chodzi o okres przed przyjęciem spadku, czy po jego przyjęciu, a także od tego czy nastąpił podział majątku spadkowego, gdy do dziedziczenia dochodzi więcej niż jeden spadkobierca.

Odpowiedzialność spadkobiercy za długi spadkowe uregulowana jest w przepisach art. 1030 -1034 k.c. Zgodnie z art. 1030 k.c. do chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku, a od chwili przyjęcia spadku z całego swego majątku. Przy czym w razie prostego przyjęcia spadku, spadkobierca odpowiada za długi spadkowe bez ograniczenia, a w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza – tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031 k.c.). Pamiętać przy tym należy, że oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku (art. 1015 k.c.). Stosownie do treści art. 1019 § 2 – 3 k.c. spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia

w terminie, może uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu. Oświadczenie

o uchyleniu powinno nastąpić przed sądem wraz z jednoczesnym oświadczeniem czy i jak spadek przyjmuje czy też go odrzuca. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia

o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

W świetle art. 922 § 1 k.c. spadek stanowi ogół praw i obowiązków majątkowych zmarłego Spadek – według przepisu art. 924 k.c. - otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy Spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku (art. 925 k.c.). Powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu (art. 926 § 1 k.c.).

Jak wynika z powyższych przepisów za długi spadkowe odpowiadają wyłącznie spadkobiercy. Następstwo prawne pozwanego po L. Ł. (1) wynika z prawomocnego postanowienia sądu spadku. D. Ł. odziedziczył spadek po niej na podstawie ustawy w całości, a na skutek przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, odpowiada za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku.

Zgodnie z art. 319 k.p.c. jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności.

Powyższy przepis znajduje zastosowanie m.in. w przypadku odpowiedzialności spadkobiercy w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Kwestia czy w takim przypadku długi spadkowe przekraczają stan czynny spadku, nie podlega badaniu w ramach postępowania rozpoznawczego. Zastrzegając pozwanemu prawo powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności, sąd nie bada, co wchodzi w skład przedmiotów majątkowych, do których ogranicza się odpowiedzialność pozwanego, ani ich wartości stanowiącej granicę odpowiedzialności pozwanego.

Należy wskazać, iż art. 319 k.p.c. uprawniający sąd do ograniczenia w sentencji wyroku zakresu odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy do wartości stanu czynnego spadku nie daje podstawy do oddalenia powództwa wytoczonego przez wierzyciela spadkodawcy na tej podstawie, że zmarły nie pozostawił spadku. Ustalenie czy istnieje spadek (majątek) pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności należy do postępowania egzekucyjnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 marca 2013 r., sygn. akt V ACa 1007/12, LEX nr 1313246).

Należy podkreślić, iż nabycie spadku z dobrodziejstwem inwentarza, nawet przy wykazaniu, że spadek ten ma wartość równą zeru, nie zwalnia bowiem automatycznie spadkobierców dłużnika z odpowiedzialności za długi spadkowe, a oznacza iż ponoszą oni za nie odpowiedzialność tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku.

W tym miejscu wskazać należy, że pismo procesowe pozwanego z dnia 28 lipca 2013 r., sporządzone przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, w którym podniósł on zarzut przedawnienia roszczenia, zostało prawomocnie zwrócone zarządzeniem z dnia 11 września 2013 r. albowiem na dzień ostatniej rozprawy mimo upływu zakreślonego terminu siedmiu dni nie został uzupełniony brak formalny tego pisma, polegający na niedołączeniu pełnomocnictwa procesowego. Wprawdzie pełnomocnik pozwanego wysłał brakujący dokument, ale dotarł on do

Sądu w dniu 13 września 2013 r., tj. dwa dni po rozprawie, na której został wydany wyrok, a data nadania przesyłki jest nieczytelna.

Mając powyższe na uwadze w oparciu o przytoczone przepisy orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach znajduje podstawę w przepisie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.), przy czym Sąd uwzględnił koszty strony powodowej w postaci opłaty sądowej od pozwu w wysokości 932,00 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400,00 zł oraz koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł, a także koszty w kwocie 48,00 zł poniesione przez stronę powodową w związku z wnioskiem do Urzędu Miasta w celu ustalenia spadkobierców pożyczkobiorczyni i związane z nim opłaty skarbowe od pełnomocnictw. W ocenie Sądu wydatki te – mimo, iż zostały poniesione przez stronę powodową przed wytoczeniem powództwa mieszczą się w pojęciu kosztów procesu o których mowa w art. 98 k.p.c. i dlatego w niniejszym postępowaniu Sąd uznał je za koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Zarządzenia:

1. (...);

2. (...);

3. (...);

4. (...).

(...).